

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN804 Nyelvpolitika és névhasználat szem.

Tantárgy neve: Nyelvpolitika	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN804, BTMMN815 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus	
Tantárgyi egység: Nyelvpolitika és névhasználat szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN804 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMMN804: 1 szeminárium, 1 konzultáció, BTMMN815: 2 előadás (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN804: gyakorlati jegy, BTMMN815: kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy célja a nyelvi tervezés, nyelvpolitika, többnyelvűség, kisebbségi nyelvhasználat alapfogalmainak újraértelmezése a tulajdonnevek használatára gyakorolt hatásuk szerint. Bemutatni az egyes nyelvtörténeti korszakokban, milyen nyelvpolitikai döntések/törvények alakították (elsősorban a személy)névhasználatunkat, kitekintéssel egy konkrét település személynévhasználatára. S végül a jelenkori névpolitikai irányvonalak felvázolása.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Ismeri a nyelvpolitika, nyelvi tervezés és az onomastica alapvető hazai és nemzetközi fogalomrendszerét; ismeri az EU és az EU tagállamok nyelvpolitikájának irányvonalait; a tulajdonnévhez kapcsolódó szabályozásokat nyelvpolitikai és névtani összefüggésükben is látja. <i>képesség:</i> Alkalmazza névtani gyűjtésben a megismert módszereket. <i>attitűd:</i> a tulajdonnév rendszertani helyét többféle megközelítésből képes felismerni <i>autonómia és felelősség:</i> önálló kutatásaiban a tudományos szakirodalomra épít; ismeri a névadásra vonatkozó nyelvpolitikai szabályozást, tiszteletben tartja más népek névadási szokásait.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nyelvi tervezés és nyelvpolitika 2. Kettősnyelvűség, kétnyelvűség, többnyelvűség 3. Kisebbségek típusai 4. Országok és nyelvpolitikai irányvonalak 	

5. Kontaktusjelenségek a névhasználatban
6. Társadalmi rétegződés és többnyelvűség a honfoglalás előtti neveinkben
7. Felekezet, etnikum, nyelvi presztízs és politika hatása az ómagyar kori névadásra
8. Felekezet, etnikum, nyelvi presztízs és politika hatása a középmagyar kori névadásra
9. Felekezet, etnikum, nyelvi presztízs és politika hatása az újmagyar kori névadásra
- 10-11. Miskolc XVIII-XIX. századi névhasználatának jellemző vonásai
12. Névhasználat és nyelvpolitika 1920 után
13. Az EU nyelvpolitikája, névhasználatot érintő döntések
14. A mai magyar névhasználat szabályozói

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BÁRDI NÁNDOR–FEDINEC CSILLA–SZARKA LÁSZLÓ 2008. *Kisebbségi magyar közösségek a 20. században*. Gondolat Kiadó–MTA Kisebbségkutató Intézet, Bp.

BEREGSZÁSZI ANIKÓ–CERNICKÓ ISTVÁN 2004. *...itt mennyit ér a szó? Írások a kárpátaljai magyarok nyelvhasználatáról*. PoliPrint. Ungvár.

FARKAS TAMÁS, KOZMA ISTVÁN (szerk.), *A családnév-változtatások történetei időben és térben, társadalomban*. Bp., Gondolat, 2009.

HAJDÚ MIHÁLY, *Általános és magyar névtan*. Osiris Kiadó, Bp.

HELLER MÁRIA–KRIZA BORBÁLA (Szerk.) 2013. *Identities, Ideologies and Representations in Post-Transition Hungary*. ELTE TÁTK, Bp.

Péntek János 1997. Kontaktusjelenségek és folyamatok a magyar nyelv kisebbségi változataiban. *Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények* XLI évf. 1: 37-47.

SÁNDOR KLÁRA 2006. **Nyelvtervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés**. In Kiefer Ferenc (főszerk.) *Magyar Nyelv*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 958–95.

SZÉPE GYÖRGY. *Nyelvpolitika, múlt és jövő*. <http://mek.oszk.hu/01700/01737/>

Trends and Directions of Kin-State Policies in Europe and Across the Globe. *Minority Studies* 16/2013.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

NévÉrt. 25: 147-52.

KECSKÉS JUDIT 1999. Naum, egy patrocíniumi név szerepe a miskolci görögkeleti kolónia névadásában. *NévÉrt.* 25: 248-51.

KISS JENŐ 1995. *Társadalom és nyelvhasználat*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 112-124, 176-185, 195-231, 241-254.